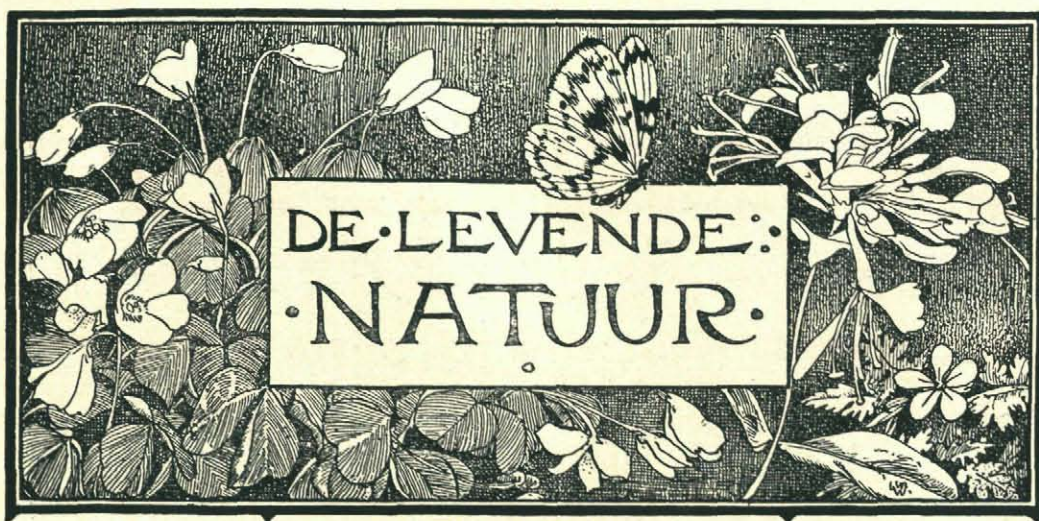

I FEBRUARI 1935.

AFLEVERING 10.

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE :

J. HEIMANS. AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE :

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE :

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

PRIJS PER HALFJAAR f 3.25.

DE SCHUILHUT OP DE BELT.

Als de winter zijn intrede doet, trekken de vogels naar de steden. En vooral als de sneeuw de aarde dekt en de vorst de slooten dicht doet vriezen, trekken groote vogellegers naar onze woningen. Er wordt honger geleden in de vogelwereld. Sommige soorten zijn door honger en dorst gedreven een makkelijke prooi voor de jagers. Gelukkig zijn er nog mensen, die weten, hoe de vogels door dezen moeilijken tijd heen te helpen en overal wordt voer gestrooid voor de meezen en vinken, merels en roodborstjes en nog een stuk of wat soorten, die hier probeeren te overwinteren. Ook op een andere manier, 't zij onbewust, worden de vogels aan voedsel geholpen. En hier doel ik op de vuilnisbelten, waarvan er om elke stad of dorp wel een paar te vinden zijn. Vooral hier aan de Zaanstreek met haar lage landen, zien wij op onze tochten altijd wel een paar van deze belten. Groote hoopen asch en andere rommel worden met schuiten aangevoerd en op het land gestort, om dit op te hoogen. Daar tusschen de rommel van asch, oude fietsen, potten en pannen en nog honderden andere dingen, vinden de kraaien en meeuwen, nog menig lekker hapje

Kregen wij den indruk, dat zij begrepen wat er in de hut gaande was.

voor hun hongerige magen. Den geheelen zomer waren er de jonge zilvers te vinden (die op de broedplaatsen geen boodschap hebben). Maar toen steeg er uit de bergen vuilnis zoo'n ondragelijke lucht, dat wij er voorloopig van af zagen, om daar in de schuilhut een dag door te brengen. Later, toen de taak der oude vogels voorbij was en de jongen konden vliegen, kwamen er geregeld meer vogels op de belt. Maar het hoogtepunt werd bereikt in de dagen na Kerstmis, ontelbare kippenkoppen en konijnenbotjes leveren voedsel aan de groote schare vogels. Dan zijn er de bonte kraaien en meeuwen van verschillende soorten. Je weet niet wat meer bekoring heeft, de kraaien met hun slimme kwajongensstreken of de groote mantelmeeuwen, die met hun schor geloei van een juichende basstem je in extase brengen.

Zoo zaten wij dan den eersten den besten Zondag in de schuilhut op de belt. Er was ruimte genoeg, dat wij er met z'n vieren in konden kijken en aan alle zijden van de hut hadden wij kiekgaten gemaakt, die we, als wij ze niet gebruikten, met schuiven hadden afgedekt. Tot nu toe hadden wij geregeld brood voor de hut gegoooid (het schijnt, dat dit het voedsel is, dat de meeste vogels boven elk ander verkiezen), maar hoewel de meeuwen en bonte kraaien dan geregeld voor de hut kwamen, kregen we sterk den indruk, dat zij begrepen wat er in de hut gaande was. Zodoende zetten wij nu de hut bij een schuit aan den rand van de belt, om de vogels in hun gewone doen gade te slaan. Lang behoefden wij niet te wachten, want nadat wij tien minuten

foto N. B.

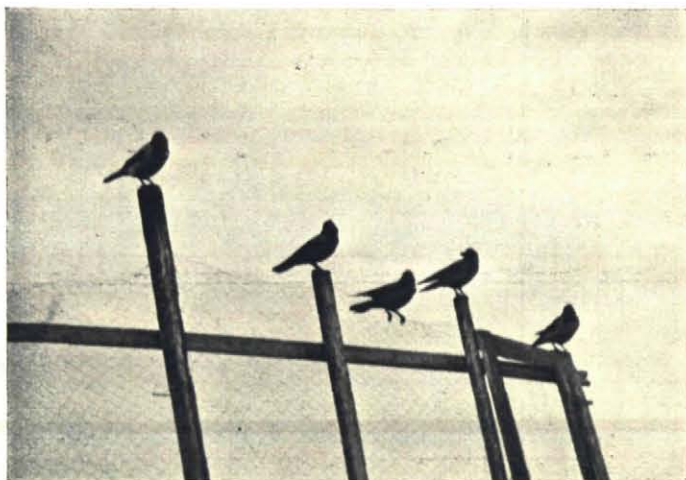
De gekste combinaties zie je op de belt; musch, jonge zilvermeeuw, eend.

Den geheelen zomer door waren er de jonge zilveren.
foto N. B.

stig voor ons is, want de eerste kraai strijkt op den helmstok waar mijn toestel scherp op ingesteld staat. Binnen enkele minuten heb ik drie platen belicht. Dan strijkt er in het water bij 't roer een jonge zilver en onderwijl ik doende ben om den vogel scherp in het matglas te krijgen, begint mijn makker met heesche stem te stamelen, dat er een mantelmeeuw op de schuit is gestreken. Meteen gaat het toestel weer in den ouden stand en voorloopig neemt deze prachtige vogel ons geheel in beslag.

De meeste meeuwen, die hier op de belt voedsel zoeken zijn jonge zilveren, maar ook loopt er een enkele jonge mantelmeeuw tussen. Om deze twee uit elkaar te houden, is de meer witte kop en hals in het eerstejaarskleed van de mantelmeeuw een goed kenmerk. In het tweede jaar schemert door den mantel van den zilver, het grijs al door, terwijl de bovenkant van de mantelmeeuw meer effen bruin is. Het stormmeeuwje, welke een stuk kleiner is dan deze twee, heeft in het jeugdkleed,

De bonte kraaien hielden op het hek aan den overkant vergadering.
foto N. B.

ons in de hut hadden verscholen, kwamen de eerste kapmeeuwen reeds boven de schuit en na vijf minuten was er niets meer te bespeuren van de consternatie, die wij bij nadering in de vogelwereld hadden gewekt. Alleen de bonte kraaien hielden op het hek aan den overkant vergadering, waar die twee menschen waren gebleven, die zoo pas met de groote grijze kist over de belt scharrelden. 't Schijnt, dat hun meening nogal gun-

DE SCHUILHUT OP DE BELT

301

evenals de weer kleinere kapmeeuw, een donkeren staartrand.

Wat zijn het anders een domme egoïsten, die jonge zilvers. Als zij iets van hun gading gevonden hebben, dulden zij er geen ander bij en met gespreide vleugels gaan zij hun tegenstanders te lijf. Dan gaan de koppen in de hoogte en staan zij te juichen — kelilek-kililek — en soms staan zij te miauwen als katten; met gerekten hals en open bek staan ze ingetogen bij elkaar. Maar zoo wild en diep van toon als de mantelmeeuwen kunnen de zilvers het niet, dat is prachtig om te hooren. De bonte kraaien storen zich aan al dat gekrijsch niet en probeeren gezamenlijk de meeuwen te bestelen. Je moet eens zien, hoe slim zij dat aanleggen. Een probeert de

.... de eerste strijkt op den helmstok.

foto N. B.
Volwassen Zilvermeeuw zomerkleed.

meeuw bij het voer af te leiden, terwijl de anderen om den vogel heen hippen, het juiste moment afwachgend, om het voer voor de pooten van den vogel weg te graaien. Eens kregen wij dat alles aardig te zien voor de hut in het zichtveld van de camera's.

Voor de hut hadden wij een stuk brood gelegd, een jonge zilver in het eerste jaarskleed stond er bij, toen de kraaien het in de gaten kregen en gedrieën gingen zij er op af. Een er van ging achter de meeuw staan en pikte met den snavel in de vleugelpunten van den vogel bij het brood; meteen draait de meeuw zich om en wil haar belager te lijf, maar net ziet zij nog, hoe de andere kraaien beslag leggen op het laatste stuk brood en er in snelle vlucht mee van door gaan. Nu zou je denken, dat zoo'n

meeuw den volgenden keer beter oppast, maar nee, steeds weer laat zij zich foppen door de slimme kraaien, die het voor haar in kracht moeten afleggen, maar haar in slimheid verre de baas zijn.

In den winter gaan wij geregeld naar de vogels op de belt en hoewel het landschap nu niet direct van het schoonste is, zouden wij niet graag dit terrein willen missen. Steeds zijn wij benieuwd wat nu weer voor de lens zal komen, want behalve de bonte kraaien en meeuwen komen er ook nog kauwtjes, roeken en zwarte kraaien, musschen en spreeuwen en, weken achtereen scharrelden in het poeltje twee waterhoentjes. Dan zijn er ook de varkens van den boer, die geregeld tegen de hut staan te schuren en ons bevreesd maken, dat de boel in elkaar zal storten. Dit is de schaduwzijde van de belt in Westzaan, maar wie weet een andere plaats, waar je de vogels zoo dichtbij krijgt, dat je, zooals wij den laatsten keer, op een ring van een jonge zilver Leiden kan lezen.

Zaandam in den winter van '34.

NOL BINSBERGEN.

ONZE IJZEREN ZWERVELINGEN.

In ons Diluvium komen erratica van ijzerverbindingen vrij veel voor, de verscheidenheid in vorm en ontstaanswijze schijnt niet groot, maar jarenlang zoeken noopt ons tot wijziging onzer meening.

Onze literatuur is wel een beetje schuldig aan deze vooropgezette idee, daar vele aardrijkskundige en zelfs geologische geschriften in deze materie niet verder gaan dan de mededeeling van het vinden van sfero-siderieten, soms ook nog over de veronderstelde ontstaanswijze, respectievelijk aanvoer daarvan, terwijl dan bovendien, meestal door gebrek aan eigen waarneming, onhoudbare stellingen worden geponeerd.

Het is een ondankbaar werk, daar tegen op te tornen, liever vertel ik wat, met foto's daarbij, over onze merkwaardige ijzeren zwervers.

In 't algemeen zijn het bruine of zwarte, roestige, grillig gevormde, van holten of blazen voorzien gesteenten, die geleidelijke overgangen vormen naar aardachtige, okergele of bruine klonters. Het meest bekend zijn wel de ijzeren notedopjes of doosjes met wat zwarten glans of bruine roest binnenin; of de stukken van groote schalen; de kleine ijzerboontjes worden gewoonlijk niet zoo spoedig tusschen het grint opgemerkt, wel als ze midden door zijn gebroken, en herinneren aan de groote sfero's, vaak met concentrische schalenstrepen.

Soms heeft men een doos, waar het deksel, d.w.z. de andere helft naast ligt en ook mag men van geluk spreken, indien de doos gevuld is met leem: de naam klappersteen schiet ons daarbij te binnen.

Misschien vindt een ijverige speurder aaneengegroeide ronde balletjes, welke bij het doorslaan een vezelige structuur vertoonen: daar is de groei in 't centrum begon-